

Concentració i irradiació

El meu admirat amic «Gestus», de resultes d'una al·lusió—justificadíssima—que vaig fer-li en el meu darrer article publicat a aquesta REVISTA, m'ha dedicat unes «Notes al periodisme local», en la seva secció habitual del diari *Reus*.

«Gestus», per excepció, dóna de vegades una gravetat o una densitat serioses als seus «Ecos»; habitualment, van vestits amb un elegant *negligé*. Naturalment això s'ho porta el tema. Aquelles «Notes», a despit de que la matèria que tractaven podia comportar una gravetat una mica solemnia, em varen semblar bastant frívols. El nostre periodisme! Heus ací una cosa que, al meu juí, val la pena que hom s'hi deturi amb una bona estona de reflexió. Per això no m'és possible de creure que hom pugui dedicar-s'hi amb la mateixa tranquil·litat que pot emprendre's una banal partida de dòmino, és a dir, com un esplai del nostre treball quotidià.

El periodisme de les poblacions secundàries de Catalunya, ben contrariament, hauria d'ésser una cosa importantíssima. Comptat i debatut, és el vehicle més indicat per a donar-los vida i força espiritual, elevació moral i fins i tot un guiatge de prosperitat material. Per això no hauria de fer-se a la bona de Déu; hi ha una greu responsabilitat entremig.

Ara bé: estic fermament convençut que «Gestus» va sofrir un petit *lapsus* d'expressió o va deixar-s'hi dur, ben intencionadament, per explicable modèstia. Hi ha qui pot accomplir les coses més transcendents amb desinvolta tranquil·litat. Es a causa d'un venturós do intel·lectual. A altres, pretenent arribar a fer la mateixa cosa, els cal una profunda preocupació. Tots dos són, però, perfectament conscients i això basta. Estic segur que, a Reus, fóra fàcil d'esmentar uns quans periodistes—periodistes per afició, únics que podem tenir ara per ara—que malden per a assolir una perfecció responsable.

No és possible, doncs, de fer monografies apologetiques—i ho dic fent-me perfecte càrrec del què passa a les nostres redaccions i sense ganes d'ofendre a ningú—d'un periodisme provincià, desorientat, insípid i eixit gairebé completament per obra i gràcia d'unes tisores diligents. Tot el més que podria recomanar-se fóra de posar al dia l'obra del nostre benemèrit i esforçat compatriota Francesc Gras i Elies. No fóra estrany que algú s'hi dediqués.

Caldria que hi hagués professionals del periodisme a les nostres poblacions secundàries? Crec que no fóra cap mal, ans al contrari. Això indicaria la desaparició d'un periodisme anèmic i forçat. Tinc la ferma opinió—que he recollit no sé on—que el dia que aparegui, fora de Barcelona, el millor diari català, només aconseguible bandejant-li l'altruïsm, serà un dia d'or per la nostra cultura. Això indicaria que, a més del nucli cultural barceloní, hi ha per les comarques importants grups de treballadors intel·lectuals, rodejats de respecte i simpatia.

Un ambient dens crea una capitalitat. Un moviment cultural policèfal denota una saturació molt alta o una acció molt original. El renaixement italià fou així. Hi ha, però, pocs moviments que, en començar, puguin vantar-se d'aital esponerositat. Molt

menys si, com ja vaig indicar, les ciutats secundàries no arriben a un número de població que pugui donar naixement a un ample grup de selectes. Llavors aquestes ciutats han de conformar-se amb el seu rol secundari i rebre les irradiacions de la capital. Els solitaris són el seu únic ornament espiritual. El treball d'aquests, personal o no, es confon, sense diferència, en el moviment col·lectiu i és com si l'efectuessin de la pròpia capital estant. Si no és tan apreciat és per la manca de la suggestió personal dins els grups de la capital.

Cal anar a un centralisme a ultrança? No fóra millor d'estendre per tot Catalunya una xarxa cultural? Per a respondre a aquestes preguntes, s'hauria de comptar amb una realitat: l'estatització de la nostra cultura. Altrament fóra una lluita amb quimèrics molins de vent.

Hi ha una realitat, que cal no oblidar. Barcelona, tota sola, ha forjat un moviment ètnic; ella li ha dat, després, vida i força. Podria ben ésser que dels homes que l'han portat i sustentat, només una minoria fos barcelonina. Ells, però, no han imposat llur ciutat com a centre del moviment. Un manat de circumstàncies ho varen fer. Avui és un fet consumat.

Caldrà acceptar-lo resignadament? No hi ha res al món que un home normal pugui mirar amb resignació. Cal revoltar-nos contra tot per mitjà d'una superació. Sabem que la nostra cultura guanyaria un cent per cent si tots els pobles de Catalunya hi podessin cooperar amb l'intensitat de Barcelona. Hi ha un recurs, doncs: posar-s'hi i res més.

Això, naturalment, ha de practicar-se d'antuvi, per raó de la manca d'autoritat a Catalunya, amb desinterès, sense egoïsme, la principal característica que «Gestus» troba al nostre periodisme local. Hi ha, doncs, un ensinistrament. Només una mica més d'empenta, per part dels nostres intel·lectuals, i potser fóra possible de crear a Reus un segon fogar, viu i abrandat, de la nostra cultura. Tothom en fóra joiós de debò.

No sóc barcelonitzat. Totes aquestes reflexions són producte d'un procés cerebral, no d'una cordialitat extremada per Barcelona. He nascut i he fet tota la meua vida a Reus. Vaig rarament a Barcelona: només és el meu punt de partença per una o dues excursions d'alguna importància que, cada any, solc emprendre. Em fóra, doncs, sumament marejador si cada dia havia «d'anar a Barcelona, tenir una tertúlia i tornar».

Em sembla que, amb aquestes notes, hauré deixat ben aclarida la meua opinió sobre el problema complex de Catalunya-ciutat. L'«Eco» de «Gestus»—del qual he agraït les amables paraules que, respecte a mí, hi barrejà—em feu suposar que el meu article anterior no havia estat potser a bastament explícit.

JERONI PRAT